

РОЗДІЛ IV

ЗАРУБІЖНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ І НАВЧАННЯ

УДК 37:006(4-15)

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ РАМОК КВАЛІФІКАЦІЙ

Людмила Пуховська,

доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник

лабораторії професійного навчання на виробництві

Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

КЛЮЧОВІ СЛОВА:
європейська
кваліфікацій,
Національна
кваліфікацій,
професійна освіта і
навчання, ринок праці,
порівняльний аналіз.

Реферат

Стаття присвячена аналізу Національних Рамок кваліфікацій, які в останнє десятиріччя стали ключовим інструментом модернізації й реформування професійної освіти і підготовки в Європі. Значним поштовхом до розгортання цього процесу стало прийняття Європейським Парламентом та Радою Європейської рамки кваліфікацій для навчання упродовж життя (The European Qualifications Frameworks for Lifelong Learning – EQF) (2008 р.).

Розкрито динаміку розбудови нового покоління Національних рамок кваліфікацій в країнах-членах та представлено їх загальні характеристики: головним пріоритетом Рамок є підтримка європейської та міжнародної порівнюваності; національні рамки розроблені відповідно до принципів Європейської рамки кваліфікацій та Рамки кваліфікацій європейського простору вищої освіти; всеохоплюючий характер Національних рамок свідчить про те, що вони розглядаються як інструмент упровадження стратегій навчання упродовж життя; запровадження Рамок є внеском у підтримку послідовного реформування у сферах професійної освіти та зайнятості; Рамки характеризуються прагматичним підходом до результатів навчання, Рамки відповідають потребам переважно сектора освіти і навчання й, частково, – потребам працівників та роботодавців.

На основі порівняльного аналізу щорічних Національних звітів країн-членів ЄС, які узагальнювалися і після певної експертної обробки й аналізу публікувалися Європейським Центром розвитку професійної освіти і навчання (2009, 2010, 2011, 2012-2013), виокремлено спільні тенденції та охарактеризовано особливості розвитку нового покоління Національних рамок кваліфікацій в країнах ЄС. Наголошено, що Національні рамки кваліфікацій в країнах ЄС не копіюють Європейську Рамку кваліфікацій, а стають частиною Національних кваліфікаційних систем, відображаючи національні контексти, цінності, традиції.

Національні Рамки кваліфікацій в останнє десятиріччя стали ключовим інструментом модернізації й реформування професійної освіти і підготовки в Європі. Значним поштовхом до розгортання цього процесу стало прийняття Європейським Парламентом та Радою Європейської рамки кваліфікацій для навчання упродовж життя (The European Qualifications Frameworks for Lifelong Learning – EQF) (2008 р.). У Рекомендаціях щодо її запровадження європейським країнам пропонувалися чіткі спільні дії по співвіднесенню національних кваліфікаційних рівнів із рівнями Європейської рамки кваліфікацій та розбудові упродовж кількох років нового покоління кваліфікаційних рамок, що будуть ґрунтуватися на національному законодавстві та професійній практиці, а також відповідати європейським стандартам і принципам забезпечення якості освіти.

Новий світ потребує нових

кваліфікацій. Це гасло висвітлює спектр проблем підвищення якості кваліфікаційних систем, зумовлених переходом до постіндустріального суспільства – суспільства знань. Вимоги нової парадигми суспільного розвитку викликали формування стратегії освіти упродовж життя, для реалізації якої в Європейському Союзі сформульовані й вирішуються такі завдання: забезпечення порівнюваності кваліфікацій, які отримують громадяни різних країн; розширення можливостей освоєння кваліфікацій, у тому числі шляхом поступового накопичення одиниць кваліфікації; визнання кваліфікацій, отриманих у ході попередньої трудової діяльності і в результаті формального, неформального та спонтанного навчання як основи ефективного ринку праці в Європі тощо.

Важливим етапом в євроінтеграційному поступі нашої країни

була розробка Національної рамки кваліфікацій з метою «введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців», яка була затверджена 23 листопада 2011 р. Постановою Кабінету Міністрів України. На часі розроблення нової професійно-кваліфікаційної системи, передусім деталізація Національної рамки кваліфікацій, розроблення наявних професійних і академічних кваліфікацій за визначеними секторами видів економічної діяльності відповідно до визначених стандартів тощо. Вивчення і осмислення європейського досвіду розбудови сучасних професійно-кваліфікаційних систем, передусім Національних рамок кваліфікацій, є цінним джерелом для наукового обґрунтування стратегій розвитку цієї сфери в Україні. Палітра доробків вітчизняних науковців, які працюють над різними аспектами професійної освіти і навчання в зарубіжжі, досить різнопланова. Її характеризують дослідження Н. Абашкіної, Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Т. Десятова, Н. Дупак, А. Каплуна, Л. Локшиної, Л. Лук'янової, Н. Ничкало, О. Огієнко, Н. Пазюри, В. Радкевич, Г. Товканець, О. Щербак та ін. У різні роки вітчизняними вченими досліджувалась проблема стандартизації професійної освіти і навчання в розвинутих країнах. Проте в умовах стрімких інтеграційних процесів в межах Європейського Союзу кількісні та якісні характеристики феномена стандартизації постійно змінюються і розвиваються, потребуючи нових досліджень і узагальнень. Зокрема, у результаті цілеспрямованої політики до 2012 р. у країнах-членах прийнято Національні рамки кваліфікацій, співвіднесені з Європейською рамкою кваліфікацій. Цілісне їх дослідження крізь призму спільного та особливого є метою цієї статті.

Динаміка розбудови нового покоління Національних рамок кваліфікацій відображається у щорічних Національних звітах, що після узагальнення, експертної обробки й аналізу видавалися Європейським Центром розвитку професійної освіти і навчання в 2009 р. [1], 2010 р. [2], 2011 р. [3] та 2012-2013 рр. [4]. Особливо актуальними є матеріали останнього видання, що містить

«найсвіжіші» дані щодо розвитку Національних рамок кваліфікацій у Європі. Цінні й результати авторських досліджень з цієї тематики, зокрема в Європі НРК досліджували: Ханф, К. Бачтер, П. Денбостел, Д. Раффі, С. Алле та ін. Аналіз цих досліджень свідчить, що феномен НРК розглядається вченими як на прикладному, так і на теоретичному рівнях. Зішлемося на дослідження Д. Раффі [5], що містить аналіз історичних та професійних аспектів проблеми розробки й запровадження Національних рамок кваліфікацій у Європі. Аналізуючи сучасні національні рамки кваліфікацій в європейських країнах, учений наголошує на таких їх особливостях:

головним пріоритетом рамок є підтримка європейської та міжнародної порівнюваності;

рамки розроблені відповідно до принципів Європейської рамки кваліфікацій та Рамки кваліфікацій європейського простору вищої освіти;

всеохоплюючий характер національних рамок свідчить про те, що вони розглядаються в країнах як інструмент упровадження стратегій навчання упродовж життя;

запровадження рамок є внеском у підтримку послідовного реформування у сферах професійної освіти та зайнятості;

рамки характеризуються прагматичним підходом до результатів навчання, враховуючи витрати;

залучаючи до розробки широке коло зацікавлених сторін, рамки відповідають потребам переважно сектора освіти і навчання й частково – потребам працівників та роботодавців [5].

У дослідженні Європейського Центру розвитку професійної освіти і навчання, присвяченому аналізу Національних рамок кваліфікацій у 36-ти європейських країнах, виокремлено чотири етапи запровадження нового покоління кваліфікаційних рамок у Європі:

проектування і розроблення – обґрунтування, визначення цілей і структури національної рамки кваліфікацій, залучення до процесу зацікавлених сторін;

офіційне затвердження – різні інструменти: закони, постанови уряду, рішення міністерств та інших відомств.

Відносна сила цих рішень залежить від національного законодавчо-політичного контексту (деякі країни приймають закони частіше, ніж інші). Проте певна форма офіційного затвердження все ж важлива. Відсутність чіткого мандату призвела у деяких країнах до значних затримок у запровадженні НРК і співвіднесенні їх із Європейською рамкою кваліфікацій;

початковий етап упровадження – досягнення цього етапу означає, що рамка починає впроваджуватися і її принципи активно проголошуються й застосовуються. Ключовим завданням цього етапу є донесення мети та доданої вартості Рамки до

кінцевих користувачів;

поглиблений етап упровадження – НРК є важливою і невід’ємною частиною національної системи освіти і навчання, дає користь кінцевим користувачам, звичайним людям та роботодавцям [4].

Циклічність цього процесу наочно представлено на рис. 1, головна ідея якого полягає у наголосі на важливості безперервного розвитку Національних рамок та неможливості їх цілковитої реалізації. Деякі з Національних рамок, зокрема британські, вже кілька разів проходили повні цикли.

Рис. 1. Етапи розвитку Національних рамок кваліфікацій

За даними Національних звітів за 2012 рік, більшість європейських країн розробили національні рамки кваліфікацій і перейшли до початкового етапу впровадження. Якщо раніше (на етапах проектування й розробки та офіційного затвердження) робився наголос на структурі рамок (кількість рівнів, дескриптори, обсяг), то нині наголошується на: законодавчому й нормативно-правовому забезпеченні; ролі інституцій, які здійснюватимуть упровадження (включаючи національні координаційні центри Європейської рамки кваліфікацій); координації зацікавлених сторін та питань фінансування тощо.

Згідно з Національними звітами,

початкові етапи проектування і розроблення практично завершені в усіх країнах-членах ЄС. При цьому деякі країни вже здійснили певну апробацію у деяких секторах ринку праці. На кінець 2012 р. на цьому етапі перебували з різним рівнем поглиблення Греція, Румунія, Сербія, Швеція і Швейцарія.

Етап офіційного затвердження НРК у 2012 р. пройшли більшість країн – всього було затверджено (законами, постановами уряду або іншими нормативно-правовими документами) 24 Національні рамки кваліфікацій. Офіційна основа НРК залежить від національного контексту, культури прийняття політичних рішень та

Л. Пуховська. Європейський досвід запровадження національних рамок кваліфікацій

механізмів управління.

Свідченням переходу до етапу впровадження НРК є досягнення домовленостей щодо розподілу обов'язків та функцій між зацікавленими сторонами. Наприклад, у Австрії, не зважаючи на те, що цей процес розпочався ще в 2009 р. і відбулася ретельна апробація НРК, перехід до етапу впровадження був унеможливлений відсутністю погодженості між зацікавленими сторонами щодо співвіднесення кваліфікацій з рівнями. Те саме трапилося і з Бельгійською (Фландрія) рамкою, коли неузгодженість із соціальними партнерами щодо співвіднесення рамки з професійними кваліфікаціями зупинила процес її запровадження. Проте нині домовленості досягнуті, і процес впровадження НРК рухається досить швидко. Успішне завершення переговорів зміцнило позицію рамки – соціальні партнери залучені сповна, хоч із великою затримкою.

Експерти виокремили дві групи країн, які відрізняються рівнем впроваджувального процесу. Перша група група країн – Франція, Ірландія, Мальта та Об'єднане Королівство – досягли розвинутої стадії впровадження (an advanced operational stage) НРК. Національні рамки у цих країнах були використані органами управління професійної освіти і навчання та ринком праці для структурування інформації, розробки й запуску баз даних кваліфікацій для кінцевих споживачів, включаючи майбутніх і нинішніх працівників, роботодавців та ін. Деякі з рамок, наприклад, англійська і французька, пішли далі у регулюванні кваліфікацій та у визначенні вимог щодо їх якості, а також у відборі необхідних кваліфікацій.

Друга група, яка включає 10 країн (Бельгія (Фландрія), Данія, Естонія, Німеччина, Ісландія, Латвія, Литва, Люксембург, Нідерланди і Португалія) лише розпочала початковий етап запровадження. Ці країни зараз працюють над практичним запровадженням НРК: започатковують секретаріати, управлінські структури, обговорюють роль та додану вартість урахування неформальних і особистих кваліфікацій тощо.

Наприклад, у Португалії зроблено три кроки для впровадження Національної

рамки кваліфікацій:

розроблено нову інституційну модель для підтримки становлення національної системи освіти й рамки кваліфікацій. Для координації впровадження освітньої політики та розробки системи визнання, підтвердження і сертифікації компетенцій у 2007 р. засновано (у підпорядкуванні Міністерства праці і соціальної єдності та Міністерства освіти) Національну агенцію кваліфікацій (нині – Національна агенція кваліфікацій та професійної освіти і навчання);

створено у 2007 р. національний каталог кваліфікацій як стратегічний управлінський інструмент для кваліфікацій професійної освіти і навчання на рівнях, які не сягають вищої освіти (for non-higher national qualifications);

в НРК інтегровано систему визнання неформального й інформального навчання.

Досягнувши початкового етапу впровадження, НРК Португалії тепер включає всі національні кваліфікації. Національна база даних структурована відповідно до рівнів НРК, що робить рамку зрозумілою користувачам. До процесу впровадження рамки залучені освітні структури. Викликом є подальше поширення інформації щодо НРК до широких кіл населення, особливо на ринку праці, де НРК поки що залишається невідомою [6].

Як показало дослідження, особливістю запроваджувального процесу Національних Рамок кваліфікацій нового покоління в країнах ЄС є те, що він супроводжується у кожній країні спеціально відкритими **національними координаційними центрами Європейської рамки кваліфікацій**. На необхідності відкриття таких центрів для «розмови на одній хвилі» щодо складних систем національних кваліфікацій наголошувалося в Європейських Рекомендаціях про запровадження ЄРК.

Вони міцно увійшли в інституційну основу впроваджувального процесу НРК у всіх країнах ЄС, не зважаючи на значні відмінності у відповідальних міністерствах та інституціях. Так, у той час, коли більшість інституцій – національних координаційних центрів – функціонують при Міністерствах освіти, у Бельгії

(франкомовна спільнота) й Італії – при Міністерствах праці. У деяких країнах, наприклад, Португалії і Словенії, обидва міністерства здійснюють управління агенціями професійної освіти і навчання, які виконують функції національних координаційних центрів Європейської рамки кваліфікацій. Лише у Латвії Національний

координаційний центр розміщений при національному Центрі, який входить у Європейську мережу інформаційних центрів (ENIC). У Німеччині Центр засновано як спільну ініціативу Федерального уряду і Земель, а у Франції його завдання виконує Національний комітет професійної сертифікації тощо (табл. 1).

Таблиця 1.

Інституційна основа національних координаційних центрів Європейської рамки кваліфікацій у різних країнах Європи

Міністерство освіти	Національна агенція забезпечення якості	Агенція освіти / кваліфікацій	Агенція професійної освіти і навчання	Організація, відповідальна за інтернаціоналізацію/ міжнародне співробітництво
Кіпр	Бельгія (Фландрія)	Естонія	Італія	Австрія
Болгарія	Норвегія	Англія / Північна Ірландія	Литва	Данія
Хорватія		Чехія	Нідерланди	Ліхтенштейн
Ісландія		Фінляндія	Португалія	Польща
Люксембург		Угорщина	Словенія	
Іспанія		Ірландія	Швеція	
		Мальта	Швейцарія	
		Румунія		
		Туреччина		

Таблиця показує, що жоден із запропонованих варіантів не переважає серед країн Європи. Деякі країни обрали інституції під управлінням Міністерств праці. Варто також зазначити, що інституції, зорієнтовані на професійну освіту і навчання, відіграють важливішу роль, ніж інституції вищої освіти. Більшість із них інтегровані у національні кваліфікаційні структури і, як мінімум, можуть сприяти впровадженню рамок на технічному та адміністративному рівнях.

Серед істотних характеристик Національних рамок кваліфікацій нового покоління у країнах ЄС доцільно виокремити їх **спрямованість на забезпечення узгодженості й наступності між підсистемами кваліфікацій**, наприклад, кваліфікаціями в системі вищої освіти, освіти дорослих, шкільної освіти і,

особливо, професійної освіти й навчання. Учені називають це з'єднувальною функцією НРК. Адже поліпшення зв'язків і місточків між рівнями й типами кваліфікацій із самого початку було і залишається одним із провідних завдань запровадження рамок кваліфікацій. Ключовим завданням нових рамок вважається уникнення глухих кутів і заохочення вертикального й горизонтального руху.

Прикладом у цьому напрямі може бути НРК Шотландії, при розробці якої було докладено багато зусиль для передбачення і створення кращих умов для руху й розвитку фахівців. Зокрема, за останні роки багато зроблено для виокремлення різних напрямів руху студентів у певних галузях. Університети зобов'язані резервувати кілька місць для студентів з нетрадиційним

навчальним досвідом (без сертифікатів про отримання загальної середньої освіти тощо). Зрозуміло, що ця стратегія виходить за межі повноважень НРК, проте рівні Шотландської НРК передбачають врахування попереднього навчального досвіду людей і відображають можливі напрями навчання [7].

Аналогічний досвід є й в інших країн. Більш того, налагодження діалогу та співпраці між представниками різних підсистем освіти і навчання вважається першим кроком у запровадженні НКР нового покоління. Очікується, що це допоможе виявити спільні проблеми та знайти способи їх вирішення. За останні роки в Європі напрацьовано позитивний досвід роботи міжгалузевих робочих і цільових груп під час проектування й розроблення НРК. У багатьох країнах ця діяльність об'єднала зацікавлені сторони, які раніше не спілкувалися і не взаємодіяли. Наприклад, Національний координаційний центр в Німеччині складається з шести членів, включаючи представників Міністерства освіти і досліджень та Федерального міністерства економіки й технологій, постійної конференції міністрів освіти та культури Земель і конференції міністрів економіки Земель. Його головна функція передбачає моніторинг розподілу кваліфікацій для забезпечення узгодженості у загальній структурі Рамки. Координаційний центр забезпечує також, за необхідності, участь інших міністерств, соціальних партнерів, представників бізнес-структур та зацікавлених асоціацій. Робоча група з розроблення Німецької НРК у повному складі функціонує як консультативний орган.

У деяких країнах запровадження Національних рамок кваліфікацій нового покоління безпосередньо сприяє проведенню інституційних реформ. Такі реформи проходять в Ірландії, Швеції, Румунії, Португалії та інших країнах. Здебільшого, вони спрямовуються на об'єднання різних інституцій, дотичних до розбудови нової кваліфікаційної системи. Показовим є досвід Ірландії, де Національна рамка кваліфікацій функціонує під контролем національного Центру підтвердження кваліфікацій (National Qualifications Authority of Ireland – NQAI),

починаючи ще з 2001 р. Крім того, у країні функціонували дві Ради для акредитації навчальних програм – Рада подальшої освіти і навчання (Further Education and Training Awards Council – FETAC) і Рада вищої освіти і навчання (Higher Education and Training Award Council – HETAC). Відповідно до закону про кваліфікації та забезпечення якості, в листопаді 2012 р. в Ірландії була створена Ірландська агенція з питань кваліфікації і забезпечення якості (Quality and Qualifications Ireland – QQI), яка об'єднала всі інституції, отримавши нові статутні обов'язки. Не випадково, що Ірландія після більше, ніж десяти років розроблення національної рамки, робить вибір на користь єдиного кваліфікаційного органу. Адже злиття раніше існуючих органів, насамперед, відображає структуру і принципи комплексної НРК та сприятиме подальшому розвитку і впровадженню Рамки кваліфікацій.

Інтенсивність процесів запровадження Національних рамок кваліфікацій значною мірою залежить від двох параметрів – від розбудови нормативно-правового поля та від ступеня залученості в ці процеси зацікавлених сторін. Дослідження показало, що:

сформована протягом досить короткого періоду нормативно-правова база щодо Національних рамок кваліфікацій у країнах ЄС гнучко відреагувала на суспільні зміни і європейські вимоги до рівня професійності виробничого персоналу;

на законодавчому рівні у кожній із досліджуваних країн було скоординовано зусилля зацікавлених сторін у прийнятті та впровадженні Національних рамок кваліфікацій;

участь зацікавлених сторін (суб'єктів сфери праці) в розробленні та запровадженні Національних рамок кваліфікацій варіюється за ступенем інституалізації та повноважень.

Проведений аналіз НРК Європейських країн дає можливість виокремити деякі їх спільні характеристики. Європейські вчені розгорнули гостру дискусію на тему «Вперед – до Європейської національної рамки кваліфікацій», в ході якої все чіткіше окреслюються такі спільні риси всіх рамок:

НРК в основному розроблені як

комплексні рамки, що включають усі рівні і типи кваліфікацій;

більшість країн започаткували 8-рівневі НРК, де навчальні результати описуються в категоріях знань, умінь, компетентностей;

структурна збіжність (подібність) НРК є передумовою міжнародної порівнюваності рамок;

НРК часто розглядаються як частина національної стратегії освіти упродовж життя, сприяючи визнанню неформальної та спонтанної освіти й навчання та розширюючи рамки формальної освіти тощо.

Європейський досвід запровадження Національних рамок кваліфікацій нового покоління містить велику кількість конструктивних ідей, цінних для України. Передусім, це ідеї щодо безперервного розвитку Національних рамок кваліфікацій і неможливості їх цілковитої реалізації; щодо розбудови інституційної основи впроваджувального процесу (відкриття Національних координаційних центрів

ЄРК); щодо діяльності національних, галузевих і регіональних рад як інструменту взаємозв'язку ринку праці та освіти тощо.

Важливо наголосити на тому, що Національні рамки кваліфікацій у країнах ЄС не копіюють Європейську Рамку кваліфікацій, а стають частиною Національних кваліфікаційних систем, відображаючи національні контексти, цінності, традиції. Особливо виразно це демонструють дескриптори, які використовуються в Національних рамках кваліфікацій. Якщо одна група країн використала в своїх Національних рамках кваліфікацій лише дескриптори Європейської рамки, а саме: «знання», «уміння» й «компетенції», то інша – вдалась до розширення й урізноманітнення спектра дескрипторів (комунікативна, навчальна, професійна й соціальна компетенції, автономність, відповідальність тощо). Таким чином, категорія «компетенції» у різних національних контекстах визначалась з врахуванням державних пріоритетів і суспільних орієнтацій.

Література

1. The development of national qualifications frameworks in Europe. September 2009. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2009. – 115 p.

2. The development of national qualifications frameworks in Europe. August 2010. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. – 200 p.

3. Development of national qualifications frameworks in Europe. October 2011. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012. – 340 p.

4. Analysis and overview of NQF developments in European countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications/21311.aspx>.

5. Raffe D. What is evidence for the impact of National Qualifications

frameworks?// Comparative education, 2012.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03050068.2012.686260>

6. Ministry of Science, Technology and Higher Education. The framework for higher education qualifications in Portugal. – 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dges.mctes.pt/NR/rdonlyres/90DBE647-5CB6-4846-B88F-101180D9E425/4933/FHEQPortugal_22Nov_2010.pdf.

7. Annual report. CEDEFOP Working Paper No 17. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.CEDEFOP.europa.eu/EN/Files/6117_en.pdf.

Реферат

**Европейский опыт внедрения национальных рамок
квалификаций**

Людмила Пуховская,

*доктор педагогических наук, профессор; ведущий научный
сотрудник лаборатории профессионального обучения
на производстве Института профессионально-технического
образования НАПН Украины*

КЛЮЧЕВЫЕ

СЛОВА: европейская
рамка квалификаций,
Национальная рамка
квалификаций,
профессиональное
образование и
обучение, рынок труда,
сравнительный анализ.

Статья посвящена анализу Национальных Рамок квалификаций, которые в последнее десятилетие стали ключевым инструментом модернизации и реформирования профессионального образования и подготовки в Европе. Значительным толчком к развертыванию этого процесса стало принятие Европейским парламентом и Советом Европейской рамки квалификаций для обучения в течение жизни (The European Qualifications Frameworks for Lifelong Learning - EQF) (2008).

Раскрыто динамику развития нового поколения Национальных рамок квалификаций в странах-членах и представлены их общие характеристики: главным приоритетом Рамок является поддержка европейской и международной сопоставимости; национальные рамки разработаны в соответствии с принципами Европейской рамки квалификаций и Рамки квалификаций европейского пространства высшего образования; всеобъемлющий характер Национального рамок свидетельствует о том, что они рассматриваются как инструмент внедрения стратегий реформирования в сферах профессионального образования и занятости; Рамки характеризуются прагматичным подходом к результатам обучения, Рамки соответствуют потребностям преимущественно сектора образования и обучения и, частично, - потребностям работников и работодателей.

На основе сравнительного анализа ежегодных Национальных отчетов стран-членов ЕС, которые обобщались и после определенной экспертной обработки и анализа публиковались Европейским Центром развития профессионального образования и обучения (2009, 2010, 2011, 2012-2013), выделены общие тенденции и охарактеризованы особенности развития нового поколения национальных рамок квалификаций в странах ЕС. Отмечено, что Национальные рамки квалификаций в странах ЕС не копируют Европейскую Рамку квалификаций, а становятся частью Национальных квалификационных систем, отражая национальные контексты, ценности, традиции.

Abstract

**European experience of national qualifications frameworks:
implementation**

Lyudmyla Puhovska,

*Ph.D. in Pedagogy, leading research fellow of the Laboratory for for
industry-based vocational training, Institute of Vocational Education
under the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*

KEY WORDS:
european qualifications
framework, national
qualifications
framework, vocational
education and training,
labour market,
comparative analysis

The article is dedicated to the analysis of national qualifications frameworks, which became in the last decade the key instrument of modernizing and reforming the vocational education and training in Europe. The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (2008) adoption by the European Parliament and European Council was a significant impulse for the development of this process.

The dynamics of a new generation of national qualifications frameworks development in EU member states is revealed and their general characteristics are presented: a key priority of the frameworks is to support European and international comparability; national frameworks are designed according to principles of the European qualifications framework and the Framework of qualifications in the European higher education area; the comprehensive character of national frameworks indicates that they are seen as key instruments supporting lifelong learning strategies implementation; frameworks implementation is an contribution to support the successive reforming in the spheres of vocational education and employment; frameworks are characterized by a pragmatic approach to learning outcomes; frameworks mainly meet the needs of education and training sector and partly the needs of employees and employers.

Common trends are enlightened and development peculiarities of a new generation of national qualifications frameworks in EU member states are characterized based on comparative analysis of the EU member states annual national reports, which were generalized and after some expert processing and analysis published by the European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop) (2009, 2010, 2011, 2012-2013). It is emphasized that national qualifications frameworks in the EU do not copy the European qualifications framework, but become parts of national qualifications systems reflecting the national contexts, values and traditions.